

بررسی رابطه پنج عامل شخصیت با اضطراب آشکار و پنهان
در دانش آموزان دختر مدارس شبانه روزی

**Relationship between five Factors of personality
and state and trait anxiety in girl students of
Boarding schools**

دکتر نرجس خاتون ذبیحی حصاری *

استاد یار، گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور

زهرا رمضانی

کارشناس ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قوچان

Narjes Khatoon Zabihi Hesari

Assistance Professor, Department of Psychology, Payame-
Noor University, Iran

Zahra Ramezani

M.A in school psychology, Islamic Azad University of Quchan

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی رابطه پنج عامل شخصیت با اضطراب آشکار و پنهان است. روش تحقیق از نوع همبستگی می باشد و جامعه آماری این پژوهش، شامل کلیه دانش آموزان شبانه روزی دخترانه منطقه سرولایت (۳۲۴ نفر) بوده که از طریق روش نمونه گیری تصادفی ساده به تعداد ۲۰۰ نفر، ۸۸ نفر از مقطع اول متوسطه و ۱۱۲ نفر از مقطع دوم متوسطه به عنوان گروه نمونه انتخاب شدند. ابزارهای تحقیق عبارت بودند از: پرسشنامه شخصیت (NEO) و پرسشنامه اضطراب اسپیل برگر (STAI). نتایج نشان داد که در تعامل مولفه های شخصیت، برون گرایی و وظیفه شناسی به طور مثبت و معنا داری پیش بینی کننده اضطراب آشکار و پنهان بودند و روان رنجوری بطور منفی و معناداری پیش بینی کننده اضطراب آشکار و پنهان بود. تطابق پذیری قابلیت پیش بینی اضطراب آشکار و پنهان را نداشت. گشودگی نسبت به تجربه هم قابلیت پیش بینی اضطراب آشکار را نداشت ولی پیش بینی کننده مثبت و معناداری برای اضطراب پنهان بود. بین اضطراب در مقطع اول و دوم متوسطه تفاوت معناداری مشاهده نشد. وازه های کلیدی: شخصیت، اضطراب آشکار، اضطراب پنهان.

مقدمه

Abstract

The aim of the present study was to investigate the relationship between five Factors of personality with state and trait anxiety. For this purpose from all girls boarding school Sarvelayat (n=324) about 200 student, were selected by random sampling, That 88 students were studing in Junior high school and 112 students were studing in high school level. In order to measuring personality and anxiety the student completed McCrae & Costa Personality Questionnaire (NEO) and Spielberger Anxiety Questionnaire (STAI). The data were analyzed by Multivariable Regression and and t-test. The results showed that two Factors of personality : extroversion and conscientiousness can predict the state and trait anxiety positively, and neuroticism predict state and trait anxiety negatively, The Agreeableness could not predict state and trait anxiety. Also Openness Experience could not predict state anxiety, but was a Meaningful and positive predictor of trait anxiety. The result of t test showed that There was not a Meaningful difference between anxiety of students in junior and high school level.

Keywords: personality, state anxiety, trait anxiety.

اضطراب در میان کودکان، جوانان و نوجوانان بسیار شایع است بیشتر اوقات اضطراب صرفاً یک گرفتاری و اختلال است اما در مواقعی می تواند زندگی فرد را فلج کرده و اجازه ندهد آنگونه که می خواهد زندگی کند (بارونز، ۲۰۰۶).

هن کوک (۲۰۰۱) معتقد است که اگر اضطراب از حالت طبیعی فراتر رود موجب حواسپرتی، پریشانی و احساس درماندگی می گردد و در این حالت بازده فرد کاهش پیدا می کند.

سادوک و سادوک (۲۰۰۷) خبر از افزایش اختلال اضطرابی در ایالات متحده خبر می دهند و اعلام می دارند که زن ها ۲ برابر مردها به این اختلال مبتلا هستند. مک کنی و مک کیب (۲۰۰۶) بیان می دارند که حدود ۱۹/۱ میلیون نفر در ایالات متحده امریکا به اختلال اضطرابی مبتلا هستند.

اضطراب^۱ می تواند یک متغیر چند بعدی باشد که دو بعد اصلی آن تحت عنوان اضطراب آشکار و پنهان شناخته شده است، که این ابعاد در پرسشنامه اضطراب پنهان و آشکار آسنجیده می شوند. اضطراب پنهان نشان دهنده اضطراب شخصیتی فرد است و بعضی از افراد نسبت به دیگران استعداد بیشتری برای ابتلا به آن را دارند و وقتی افراد با محرک استرس زا روبرو می شوند ایجاد می شود در حالی که اضطراب آشکار در موقعیت ویژه ای بروز می کند، شخص احساس تنش و تعارض در برابر آن دارد و بر خود کنترل ندارد (اشپیل برگر و اسمیت، ۱۹۶۶ به نقل از هوروات، مونتانا، لنگوورت و همکاران، ۲۰۱۶).

به عبارت دیگر می توان گفت اضطراب پنهان یک پاسخ مزمن و مدارم و نوعی از شخصیت است ولی اضطراب آشکار اشاره به یک پاسخ دقیق دارد و پاسخ مشخصی را برمی انگیزاند (اندلر و کوکو و سکی، ۲۰۰۱).

-
1. Anxiety
 2. trait anxiety
 3. state anxiety

محمد نصیری (۱۳۹۳) اضطراب آشکار رایبانگر احساس افراد مورد مطالعه درخصوص احساس تنش، بیم از آینده، ناآرامی، خودخوری، برانگیختگی و فعال سازی سیستم خودمختار (سمپاتیک و پاراسمپاتیک) می داند در حالی که اضطراب پنهان را به تفاوت های فردی نسبتاً ثابتی در مستعد بودن به ابتلا به اضطراب اشاره می کند که از آن طریق بین افراد در آمادگی داشتن ادراک موقعیت های پر اضطرابی مثل تجربه خطر یا موقعیت های تهدید کننده تمایز گذاشته می شود و پاسخ به چنین موقعیت هایی با شدت بالای عکس العمل های اضطراب آشکار همراه است.

ویژگی های شخصیتی به عنوان مجموعه ای سازمان یافته و واحدی متشکل از خصوصیات نسبتاً ثابت و پایدار در افراد که بر روی هم یک فرد را از فرد دیگر متمایز می کند می تواند بر روی اضطراب تاثیر گذار باشد. (شاملو، ۱۳۸۲).

بررسی رگه های شخصیت پیشرفت مهمی در حوزه روانشناسی شخصیت محسوب می شود که به زمینه ارزیابی های گروهی در سنجش شخصیت تحقق بخشیده است. مدل پنج عامل بزرگ شخصیت در سالهای اخیر به عنوان روی آوردی پر طرفدار و قدرتمند برای مطالعه ویژگیهای شخصیتی، مورد توجه بسیاری از روانشناسان قرار گرفته است. این مدل براین باور استوار است که انسان موجودی منطقی است که می تواند رفتارخویش را توجیه کند (کاستا و مک گری، ۱۹۹۶). بر طبق این دیدگاه توصیف شخصیت را می توان به وسیله پنج عامل شامل نوروزگرایی^۴، برون گرایی، گشودگی نسبت به تجربیات^۵، تطابق پذیری^۶ و وظیفه شناسی^۷ تقسیم کرد (گلدبرک، جانسون،

4.character

5.Costa

6.Neuroticism

7.Extraversion

8.Openness Experience

9.Agreeableness

10. Conscientiousness

ابر و همکاران، ۲۰۰۶).

نوروز گرایی درست نقطه مقابل ((پایداری هیجانی)) یا ثبات عاطفی، دلالت بر تجربه هیجان‌ناز منفی دارد. افراد روان رنجور تجربه زیادی در هیجان‌هایی مثل اضطراب، خشم یا افسردگی دارند. برون گرایی در دیدگاه پنج عاملی نیز حالتی است که نیروهای شخص به خارج از خودش معطوف می‌گردد. فرد برو نگرا از بودن با مردم لذت می‌برد. پر از انرژی است و اغلب هیجان‌ناز مثبت را تجربه می‌کند. گشودگی راهی بزرگ به سوی هنر، هیجان، مخاطرات، تفکرات غیر معقول، تصویر سازی ذهنی، کنجکاوی و تجارب گوناگون می‌باشد. تطابق پذیری در واقع به تفاوت بین انسانها در همکاری های بین فردی و هارمونی اجتماعی دلالت می‌کند. انسان های تطابق پذیر در بین دیگران ((اعتبار)) به دست می‌آورند. وظیفه شناسی (وجدان) هم به نشان دادن خود انطباقی، عمل به وظایف و نائل شدن به موفقیت دلالت می‌کند (گلدبرک ، جانسون ، ابر و همکاران، ۲۰۰۶، به نقل از پیتر چو و دیلان ، ۲۰۱۴).

جویس و مردیت (۲۰۰۷) نشان دادند که شخصیت نقش مهمی در عملکرد عاطفی و هیجانی موثر و اثر بخش بجای می‌گذارد. پژوهشهایی که توسط عابدی، تیلفروشان ، احمدی و همکاران (۱۳۸۹) در زمینه عوامل پنجگانه شخصیت (نوروز گرایی ، برون گرایی، گشودگی نسبت به تجربیات ، تطابق پذیری و وظیفه شناسی) و ابعاد دلبستگی (اضطراب و اجتناب) صورت گرفته است نشان می‌دهد که رابطه معناداری بین عوامل پنجگانه شخصیت (نوروز گرایی ، برون گرایی، گشودگی نسبت به تجربیات ، تطابق پذیری و وظیفه شناسی) و اضطراب دلبستگی وجود دارد.

سروقد ، رضایی و ایرانی (۱۳۹۱) در پژوهشی که بر روی دختران و پسران دوره پیش دانشگاهی در زمینه رابطه «سبک های دلبستگی و ویژگی های شخصیتی با اضطراب» انجام دادند به این نتیجه رسیدند که روان رنجوری با اضطراب رابطه مثبت و معناداری دارد، و برون‌گرایی، انعطاف پذیری و مسئولیت پذیری با اضطراب رابطه منفی و معناداری دارند.

بررسی رابطه پنج عامل شخصیت با اضطراب آشکار و پنهان.....

همچنین در بررسی هایی که خسروی ویدگلی (۱۳۸۷) در زمینه رابطه ویژگیهای شخصیتی با اضطراب امتحان در بین دانشجویان انجام داده است، مشخص شده است که رابطه معنا داری بین ویژگی های شخصیتی و اضطراب امتحان وجود دارد. چامووری و فرنهايم (۲۰۰۲) دریافتند که خصوصیات شخصیتی همچون روان رنجوری و برون گرایی با اضطراب امتحان رابطه معناداری دارد .

پیتر چو و دیلان (۲۰۱۴) در بررسی رابطه ابعاد شخصیت و اضطراب ریاضی دریافتند که نوروز گرایی بصورت مثبت و گشودگی نسبت به تجربیات و تطابق پذیری بصورت منفی با اضطراب و ترس از تقاضای کمک و همچنین با اضطراب از معلمان ریاضی رابطه دارد . همچنین برون گرایی رابطه مثبتی با ترس از تقاضای کمک و اضطراب کلاسی و در نهایت با اضطراب امتحان داشت .

با توجه به مطالب بیان شده و با توجه به اینکه تحقیقاتی که مستقیماً به بررسی رابطه پنج عامل شخصیت با هر دو نوع اضطراب یعنی اضطراب آشکار و پنهان پرداخته شده باشد مشاهده نشده است در این تحقیق هدف بررسی رابطه پنج عامل شخصیت با اضطراب آشکار و پنهان در مدارس شبانه روزی دخترانه منطقه سرولايت می باشد .

روش شناسی:

روش پژوهش: روش اجرای پژوهش، توصیفی و طرح پژوهش از نوع طرح های همبستگی می باشد.

جامعه آماری: جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانش آموزان دختر مدارس شبانه روزی مقطع متوسطه اول (در پایه هفتم و هشتم) و متوسطه دوم در رشته های کاردانش، علوم انسانی (در پایه های اول، دوم و سوم) منطقه سرولايت (شهرستان چکنه و روستاهای زیر مجموعه) که در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ مشغول به تحصیل هستند، می باشد. که تعداد کل این دانش آموزان ۳۲۴ نفر بوده و در ۳ مدرسه شبانه روزی منطقه سرولايت مشغول به تحصیل می باشند.

نمونه آماری: نمونه پژوهش حاضر شامل ۲۰۰ نفر از دانش آموزان دخترانه شبانه روزی منطقه سرولایت می باشد که بر اساس جدول مورگان و کرجسی انتخاب شده اند. دانش آموزان به روش نمونه گیری تصادفی ساده از میان پایه های مختلف انتخاب شدند.

ابزارها:

الف - پرسشنامه پنج عاملی شخصیت (NEO): این پرسشنامه توسط کاستا و مک کری در سال ۱۹۹۱ ابداع شده است. بر اساس این مدل، شخصیت از پنج بعد اصلی تشکیل شده است که عبارتند از: نوروژ گرای (N)، برون گرایی (E)، گشودگی (O)، همسازی (A)، و وظیفه شناسی (C)، که مبتنی بر یک الگوی معروف شخصیتی بنام مدل پنج عاملی است و هر عامل شامل ۱۲ گویه می باشد که بر روی هم پرسشنامه دارای ۶۰ گویه می شود. پاسخنامه این پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرت (کاملاً مخالفم، مخالفم، بی تفاوت، موافقم و کاملاً موافقم) تنظیم شده اس.

پرسشنامه شخصیتی NEO توسط مک کری و کاستا (۱۹۸۳) روی ۲۰۸ نفر از دانشجویان آمریکایی به فاصله سه ماه اجرا گردید که ضرایب اعتبار آن بین ۰/۸۳ تا ۰/۷۵ به دست آمده است. کاستا و مک کری (۱۹۹۸) در راهنمای آزمون، اطلاعات گسترده ای از روایی همگرا و واگرای NEO گزارش کرده اند. در MMPI در مورد مقیاس های شخصیتی، مقیاس و سواسی با خرده مقیاس اضطراب NEO همبستگی ۰/۵۱، مقیاس مرزی با خرده مقیاس پرخاشگری ۰/۴۷، مقیاس اجتنابی با خرده مقیاس کم رویی ۰/۵۸، و مقیاس اسکیزوئید با گروه گرایی ۰/۶۶ همبستگی نشان می دهد. آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر برای خرده مقیاسهای روان آزردن گرایی ۰/۶۹، برون گرایی ۰/۸۲، گشودگی ۰/۷۰، موافق بودن ۰/۷۲ و برای وظیفه شناسی ۰/۸۱ به دست آمد.

ب- پرسشنامه اضطراب آشکار و پنهان اسپیل برگر (STAL): این پرسشنامه که به

پرسشنامه STAL معروف است و به طریقی در پژوهش‌ها و فعالیت‌های بالینی مورد استفاده قرار گرفته است توسط اسپیل برگر (۱۹۸۹) ساخته شده است و شامل مقیاس‌های جداگانه خودسنجی برای اندازه‌گیری اضطراب آشکار و پنهان می‌باشد. مقیاس اضطراب آشکار شامل ۲۰ جمله است که احساسات فرد را در همان لحظه و زمان پاسخگویی ارزشیابی می‌کند. مقیاس اضطراب پنهان هم شامل ۲۰ جمله است که احساسات عمومی و معمولی افراد را می‌سنجد (بهدانی سرگلزایی و قربانی، ۱۳۷۹). به هر کدام از عبارات آزمون اضطراب آشکار و پنهان اسپیل برگر (STAL)، بر اساس پاسخ ارائه شده، وزنی بین ۱ تا ۴ تخصیص می‌یابد.

کاظمی ملک محمودی (۱۳۸۱) و روحی (۱۳۸۴) در مطالعه مقدماتی میزان پایایی آزمون اسپیل برگر را به ترتیب ۸۹ و ۹۰ درصد محاسبه کردند.

علاوه بر این، مطالعات نشان می‌دهد که همبستگی بین دو فرم اضطراب بسیار بالا می‌باشد (۰/۹۶ تا ۰/۹۸) و همبستگی بین مقیاس خصیصه‌ای اضطراب اسپیل برگر و مقیاس‌های دیگر که سازه اضطراب را می‌سنجد بالا می‌باشد به طوری که همبستگی این مقیاس با آزمون ASQ بین ۰/۷۵ تا ۰/۷۷ درصد، همبستگی آن با مقیاس TMAS از ۰/۷۹ تا ۰/۸۳ برآورد شده است (اسپیل برگر، ۱۹۸۳، به نقل از مهرام، ۱۳۷۲). در پژوهش حاضر ضرایب پایایی کل با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ برای پرسشنامه اضطراب ۰/۵۴، و برای مولفه‌های آن: اضطراب آشکار ۰/۷۲ و برای اضطراب پنهان ۰/۸۷ به دست آمد.

نتایج

با توجه به اینکه ماتریس همبستگی مبنای تجزیه و تحلیل رگرسیون است ابتدا ماتریس همبستگی متغیرها در جدول شماره ۱ آورده می‌شود و سپس به تحلیل رگرسیون می‌پردازیم

جدول ۱: ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیرها	اضطراب	اشکار	اضطراب اشکار	اضطراب پنهان	روان رنجوری	برون گرایی	گشودگی	تطابق پذیری	وظیفه شناسی
اضطراب	۱								
اضطراب اشکار	**۰/۹۳	۱							
اضطراب پنهان	**۰/۹۱	**۰/۷۱	۱						
روان رنجور	-۰/۴۳	-۰/۳۹	۰/۴۱	۱					
برونگرایی	**۰/۳۹	۰/۳۵	۰/۳۷	-۰/۱۹	۱				
گشودگی	-۰/۰۵	۰/۰۰۲	۰/۱۰	۰/۱۴	۰/۱۲	۱			
تطابق پذیری	*۰/۱۶	*۰/۱۶	۰/۱۳	۰/۲۷	۰/۱۷	-۰/۱۷	۱		
وظیفه شناسی	۰/۳۹	**۰/۳۷	۰/۳۴	-۰/۱۹	۰/۴۰	-۰/۰۳	**۰/۴۰	۱	

p<0/05*

P<0/01**

همان طور که در جدول ۱ مشاهده می کنیم بالاترین ضریب همبستگی مربوط به رابطه اضطراب آشکار با اضطراب کلی (۰/۹۳) و پایین ترین ضریب همبستگی مربوط به رابطه اضطراب آشکار با گشودگی (۰/۰۰۲) می باشد

جدول ۲: نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه رابطه هر یک از عوامل شخصیت با اضطراب آشکار

متغیرهای پیش متغیر	F	P	R	R ²	β	t	P	بین ملاک
روان رنجوری					-۰/۳۳	-۵/۱۳	۰/۰۰	
برون گرایی					۰/۱۹	۲/۸۳	۰/۰۰۵	
گشودگی نسبت به تجربه	۱۵/۶۳	۰/۰۰۰	۰/۵۳	۰/۲۸	۰/۰۲	۰/۳۹	۰/۶۹	اضطراب آشکار
تطابق پذیری					-۰/۰۶	-۰/۹۳	۰/۳۵	
وظیفه شناسی					۰/۲۶	۳/۶۷	۰/۰۰۰	

بر اساس نتایج جدول ۲ مقدار آماره آزمون برای پیش بینی اضطراب آشکار از روی عوامل شخصیت برابر با ۱۵/۶۳ است که در سطح ($P < ۰/۰۰۰$) معنی دار است. مقدار R^2 نشان می دهد که ۰/۲۸ از واریانس اضطراب آشکار بوسیله عوامل شخصیت تبیین می شود. نگاهی به ضرایب رگرسیون بیانگر آن است که روان رنجوری ($-۰/۳۳$) $\beta =$ می تواند اضطراب پنهان را به صورت منفی و معنی دار پیش بینی کنند. همچنین برون گرایی ($\beta = ۰/۱۹$) و وظیفه شناسی ($\beta = ۰/۲۶$)، می توانند بصورت مثبت و معنی دار اضطراب آشکار را پیش بینی نمایند. گشودگی نسبت به تجربه و تطابق پذیری هم قابلیت پیش بینی اضطراب آشکار را ندارند

جدول ۳: نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه رابطه هر یک از عوامل شخصیت با اضطراب پنهان

متغیرهای پیش	متغیر ملاک	F	P	R	R ²	β	t	P
بین								
روان رنجوری						-۰/۳۶	-۵/۷۸	۰/۰۰
برون گرایی						۰/۲۰	۳/۰۹	۰/۰۰۲
گشودگی نسبت به تجربه	اضطراب پنهان	۱۷/۳۴	۰/۰۰۰	۰/۵۵	۰/۳۱	۰/۱۳۲	۲/۱۲	۰/۰۳
تطابق پذیری						-۰/۰۷	-۱/۰۳	۰/۳۰
وظیفه شناسی						۰/۲۲	۳/۱۸۵	۰/۰۰۲

بر اساس نتایج جدول ۳ مقدار آماره آزمون برای پیش بینی اضطراب پنهان توسط هر یک از عوامل شخصیت برابر با ۱۷/۳۴ که در سطح ($P=۰/۰۰۰$) معنی دار است. مقدار R^2 نشان می دهد که ۰/۳۱ از واریانس اضطراب پنهان بوسیله عوامل شخصیت تبیین می شود. نگاهی به ضرایب رگرسیون بیانگر آن است که روان رنجوری ($\beta = -۰/۳۶$) می تواند اضطراب پنهان را به صورت منفی و معنی دار پیش بینی کنند. همچنین برون گرایی ($\beta = ۰/۲۰$)، گشودگی نسبت به تجربه ($\beta = ۰/۱۳$) و وظیفه شناسی ($\beta = ۰/۲۲$)، می توانند اضطراب امتحان را بصورت مثبت و معنی دار پیش بینی کنند. تطابق پذیری هم قابلیت پیش بینی اضطراب پنهان را ندارد.

جدول ۴: نتایج آزمون t مقایسه میانگین نمره اضطراب نمونه آماری درمقطع اول و دوم متوسطه

آماره جنسیت	فراوانی	Mean	Std. Deviation	df	t	F	Sig
۱	۸۸	۲/۴۰	۰/۴۶	۱۹۸	۰/۹۰	۰/۳۲	۰/۵۷
۲	۱۱۲	۲/۳۴	۰/۴۸				

بررسی رابطه پنج عامل شخصیت با اضطراب آشکار و پنهان.....

همان گونه که جدول ۴ نشان می‌دهد، t محاسبه شده (۰/۹۰) در مقایسه با t جدول (۱/۹۶) در سطح معنی داری (۰/۰۵) کوچکتر می‌باشد ($P < ۰/۰۵$). در نتیجه فرض صفر H_0 تایید می‌شود و فرض H_1 که همان فرضیه تحقیق است، رد می‌شود. یعنی تفاوت معنی داری بین نمره اضطراب افراد بر حسب مقطع وجود ندارد

بحث و بررسی

بر اساس نتایج تحلیل رگرسیون مشخص شد که از میان پنج ویژگی شخصیت روان رنجوری ($\beta = -۰/۳۳$) می‌تواند اضطراب آشکار را به صورت منفی و معنی دار پیش بینی کند. و برون‌گرایی ($\beta = ۰/۱۹$) و وظیفه‌شناسی ($\beta = ۰/۲۶$) توان پیش‌بینی کننده مثبت و معنی دار با اضطراب آشکار را دارند. و گشودگی نسبت به تجربه و تطابق پذیری هم قابلیت پیش‌بینی اضطراب آشکار را ندارند.

همچنین ضرایب رگرسیون بیانگر آن است که از میان ویژگی‌های شخصیت روان رنجوری ($\beta = -۰/۳۶$) می‌تواند اضطراب پنهان را به صورت منفی و معنی دار پیش‌بینی کند. و گشودگی نسبت به تجربه ($\beta = ۰/۱۳$)، برون‌گرایی ($\beta = ۰/۲۰$) و وظیفه‌شناسی ($\beta = ۰/۲۲$)، توان پیش‌بینی کننده مثبت و معنی دار با اضطراب پنهان را دارند. تطابق پذیری هم قابلیت پیش‌بینی اضطراب پنهان را ندارد.

تحقیقات دقیقاً مشابهی جهت مقایسه نتایج تا لحظه تدوین مقاله، مشاهده نشده است و همچنین برخی از نتایج این تحقیق با تحقیقات گذشته همسو نمی‌باشد. با این وجود در این زمینه می‌توان به نتایج تحقیقات زیر اشاره نمود:

یافته‌های پژوهش قلی‌زاده، اقبالی و بیرامی (۱۳۹۱) نشان می‌دهد که بین ویژگی‌های شخصیتی با علائم افسردگی، ناامیدی و افکار خودکشی ارتباط معناداری وجود دارد. آنها نشان دادند که بین عامل روان رنجوری با افسردگی، ارتباط معنادار مثبتی وجود دارد. همچنین برون‌گرایی و با وجدان بودن با نشانه‌های افسردگی، ناامیدی و افکار خودکشی رابطه منفی و معناداری دارد.

سروقد، رضایی و ایرانی (۱۳۹۱) در پژوهشی که بر روی دختران و پسران دوره پیش‌دانشگاهی در زمینه رابطه «سبک‌های دلبستگی و ویژگی‌های شخصیتی با اضطراب» انجام دادند به این نتیجه رسیدند که روان‌رنجوری با اضطراب رابطه مثبت و معناداری دارد، و برون‌گرایی، انعطاف‌پذیری و مسئولیت‌پذیری با اضطراب رابطه منفی و معناداری دارند.

خسروی و بیدگلی (۱۳۸۷) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که اضطراب امتحان با روان‌رنجوری رابطه معنادار مثبتی دارد. چامووری و فرنهام (۲۰۰۲) دریافتند که خصوصیات شخصیتی همچون روان‌رنجوری و برون‌گرایی به طور معناداری با سطوح اضطراب امتحان مرتبط است. جویس و مردیت (۲۰۰۷) نشان دادند شخصیت نقش مهمی را در عملکرد عاطفی و هیجانی موثر و اثربخش (مثل اضطراب) به جای می‌گذارد. جنیدل و پاندا (به نقل از علی محمدی، ۱۳۷۵) در مطالعه‌ای دریافتند که بین اضطراب و برون‌گرایی ارتباط منفی وجود دارد.

پیتر چو و دیلان (۲۰۱۴) هم در بررسی رابطه ابعاد شخصیت و اضطراب ریاضی دریافتند که نوروز‌گرایی بصورت مثبت و گشودگی نسبت به تجربیات و تطابق‌پذیری بصورت منفی با اضطراب و ترس از تقاضای کمک و همچنین با اضطراب از معلمان ریاضی رابطه دارد. همچنین برون‌گرایی رابطه مثبتی با ترس از تقاضای کمک و اضطراب کلاسی و در نهایت با اضطراب امتحان داشت.

همچنین آناگبازی (۲۰۰۴) بیان می‌دارد که خصوصیات شخصیتی یک فرد مثل کمال‌گرایی او می‌تواند روی اضطراب دروس مثل اضطراب ریاضی در او تاثیر گذار باشد.

هماگونه که اشاره شد با وجود ارتباط کلی بین ابعاد شخصیت با اضطراب اشکار و پنهان در این پژوهش، بعضی از نتایج این پژوهش با نتایج تحقیقات قبل ناهمسو می‌باشد مثلاً در مورد ارتباط روان‌رنجوری با اضطراب که با پژوهش‌های گذشته همسو نمی‌باشد باید بیان نمود که در پژوهش‌های گذشته این رابطه بصورت منفی

بوده است و باتوجه به اینکه افراد روان رنجور همیشه ترس از این دارد که در مقابل دیگران احمق ، و ناتوان به نظر برسند و تحقیر شوند بنابراین در روابطشان با دیگران دچار اضطراب می شوند این رابطه در تحقیقات گذشته منطقی به نظر می رسد ولی دلیل ناهمسویی نتیجه این پژوهش با پژوهش های گزته را می توان متأثر از عواملی چون خطای اندازه گیری یا اثر بافت و محیط و یا نمونه پژوهش حاضر دانست .

در مورد رابطه برونگرایی با اضطراب آشکار و پنهان که نتیجه این تحقیق همسو با برخی از تحقیقات گذشته می باشد نه همه تحقیقات، باید بیان کنیم که در دنیای امروز بسیاری از مسایل زندگی و یا درسی نیاز به تعمق و تفکر دارد و با توجه به اینکه انسانهای برون گرا از نظر شخصیتی تمایل به برقراری ارتباط سریع با دیگران بخصوص بصورت شفاهی دارند و در مسایل شفاهی موفق تر هستند (چاموری و فرناهم ، ۲۰۰۳) و بدنبال تحریک و هیجان هستند و بیشتر برقراری ارتباط با دیگران و جلب توجه دیگران برایشان امری مهم تلقی می شود تا تفکر بر روی روابطشان، شاید بتوانیم اینگونه تبیین نماییم که برونگرایی با اضطراب رابطه مثبت دارد زیرا این افراد در صورت عدم موفقیت در برقراری ارتباط با سایر افراد (در دنیایی که اغلب افراد درگیر فضای مجازی هستند تا تماس های فردی و رود رو)، دچار اضطراب شده و قادر به تخلیه هیجانهای خود نیستند که و اما در مورد رابطه مثبت گشودگی نسبت به تجربیات و اضطراب در این پژوهش هم می توان این گونه تبیین کرد افرادی که تمایل به تجربه همه چیز دارند در صورت مواجه شدن با موانع دچار اضطراب می شوند و با توجه به اینکه این موانع در دنیای امروزه سخت و پیچیده تر شده است و تجربه مسائل هم راحت نیست بنابراین این رابطه مثبت می تواند منطقی به نظر بیاید. و اما در مورد وظیفه شناسی و رابطه مثبت آن با اضطراب می توان بیان نمود که با نظر به دغدغه های فکری افراد وظیفه شناس و از سویی دیگر با اشاره به اینکه این افراد تمایل دارند همه چیز را کامل و با وجدان کاری خود انجام دهند و سخت کوش ، مسئول و پرتلاش هستند (دالان و همکاران، ۲۰۰۴) در صورت مواجه با افراد دیگری که این ویژگی

را ندارند و در دنیایی که بسیاری از فراد آرمان گرایی و فضیلت گایی را بی اهمیت می داند دچار اضطراب می شوند .

و اما نتایج ازمون t نشان داد که تفاوت معناداری بین اضطراب در مقطع اول و دوم متوسطه وجود ندارد . تحقیقات دقیقاً مشابه ای جهت مقایسه نتایج تا لحظه نگارش مقاله مشاهده نشده است . اما در زمینه تفاوت اضطراب در مقاطع مختلف، می توان به تحقیقات زیر اشاره نمود.

بهرامی (۱۳۹۰) در پژوهشی که به مقایسه ی اضطراب امتحان، اضطراب اجتماعی و تفکر غیر منطقی در اوایل و اواخر نوجوانی در دانش آموزان مقطع راهنمایی و دبیرستان پرداخته بود، به این نتیجه رسید که در متغیر اضطراب امتحان، دو پایه تحصیلی با مهم تفاوت معناداری نداشتند ولی در متغیرهای اضطراب اجتماعی و تفکر غیر منطقی بین آن‌ها تفاوت معناداری وجود داشت، به گونه ای که اضطراب اجتماعی در بین دانش آموزان چهارم دبیرستان نسبت به اول راهنمایی بیشتر بود. تقوی (۱۳۸۴) نیز در پژوهش خود در ارتباط با تفاوت میزان اضطراب در پایه های تحصیلی مختلف به این نتیجه دست یافت که میزان اضطراب دانش آموزان کلاس پنجم ابتدائی از میزان اضطراب دانش آموزان کلاس های دوم و سوم راهنمایی کمتر می باشد و میزان اضطراب در مقطع راهنمایی از دبیرستان کمتر است. شاید بتوان علت عدم معناداری این فرضیه را در پژوهش حاضر در افراد جامعه و نمونه آماری جستجو نمود. حتی می توان به محیط جغرافیایی و بافتهای فرهنگی که نمونه آماری در آن زندگی می نمایند و همچنین به زمان و مکان اجرای پرسشنامه ، نسبت داد . از طرفی سال اول و دوم فاصله زمانی خاصی با هم ندارند که پایه تحصیلی بتواند اضطراب دانش آموزان را تحت تاثیر قرار دهد و اضطراب در این دو پایه تفاوت خاصی با یکدیگر داشته باشد.

منابع

بهرامی، مرضیه. (۱۳۹۰). مقایسه اضطراب امتحان، اضطراب اجتماعی و تفکر غیر منطقی در اوایل و اواخر نوجوانی. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه فردوسی.

بهدانی، فاطمه، سرگلزایی، محمدرضا، قربانی، اسماعیل. (۱۳۷۹). مطالعه ارتباط زندگی با افسردگی و اضطراب در دانشجویان سبزوار. اسرارمجله دانشکده علوم پزشکی و خدمات درمانی سبزوار. سال هفتم. شماره ۲.

تقوی، محمد رضا. (۱۳۸۴). هنجاریابی مقیاس اضطراب آشکار کودکان برای دانش آموزان مقاطع مختلف تحصیلی در شیراز. مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز. شماره ۴۵. صفحه ۱۷۹-۱۸۸.

سروقد، سیروس، رضایی، آرمیدخت، ایرانی، فرزانه. (۱۳۹۱). رابطه سبک های دلبستگی و ویژگی های شخصیتی با اضطراب. مجله زن و جامعه، سال سوم، شماره دو. صفحه ۱۱۷-۱۳۶

شاملو، سعید (۱۳۸۲)، مکاتب و نظریه ها در وانشناسی شخصیت، تهران، انتشارات رشد

خسروی، معصومه، بیدگلی، ایمان اله. (۱۳۸۷). بررسی رابطه ویژگی های شخصیتی با اضطراب امتحان در دانشجویان. مجله علوم رفتاری، دوره ۲، شماره ۱. صفحه ۱۴-۳.

روحی، قنبر، رحمانی، حسین، عبداللهی، علی اکبر، محمودی، غلامرضا. (۱۳۸۴). تاثیر موسیقی بر میزان اضطراب و برخی از متغیرهای فیزیولوژیک بیماران قبل از عمل جراحی شکم. مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی گرگان. دوره هفتم. شماره ۱. صفحه ۷۸-۷۵.

عابدی، محمدرضا، نیلفروشان، پریسا، احمدی، سیداحمد، فاتحی زاده، مریم، قاسمی، وحید. (۱۳۸۹). رابطه ابعاد دلبستگی و عوامل پنجگانه شخصیت از منظر فردی و زوجی. فصلنامه خانواده پژوهی. شماره ۲۲. صفحه ۲۵۷-۲۵۲.

علی محمدی، حسین. (۱۳۷۵). بررسی رابطه اضطراب امتحان، درن گرایی-برون گرایی دانش آموزان سال سوم راهنمایی. پایان نامه ارشد. دانشگاه شیراز.

قلی زاده، حسین، اقبالی، علی، بیرامی، منصور. (۱۳۹۱). تعامل عامل های شخصیتی با علایم افسردگی، ناامیدی و افکار خودکشی در بین دانشجویان. مجله پزشکی دانشگاه علوم

پزشکی تبریز. دوره ۳۴. شماره ۱. صفحه ۳۴-۲۸.

کاظمی ملک محمودی، شیدا. (۱۳۸۱). بررسی تاثیر موسیقی بر میزان اضطراب کودکان سن مدرسه بستری در بیمارستان کودکان طالقانی گرگان. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی .

محمد نصیری، معصومه. (۱۳۹۳). روزنامه مردم سالاری. یک شنبه، ۵ مرداد.

مهرام، بهروز. (۱۳۷۲). راهنمای آزمون اضطراب (آشکار و پنهان) اسپیل برگر. مشهد: انتشارات دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی.

- Bronz , D. (1385). *When anxiety attacks*. Translated by: Gharachedaghey , M. Tehran: Aeen. (Persian).
- Chamorro, T.P., & Furnham, A. (2002). Personality traits and academic examination performance. *European Journal of Personality*, Vol(17), Issue(3), 237-250.
- Chamorro-Premuzic, T., & Furnham, A. (2003). Personality predicts academic performance: Evidence from two longitudinal university samples. *Journal of Research in Personality*, 37(4), 319–338. doi:10.1016/S0092-6566(02)00578-0
- Costa, P.T., Jr. Mc Crae, R.R. Dye, D.A. (1991). Facet Scale for agreeableness and conscientiousness: A revision of the NEO personality Inventory. *Personality and Individual Differences*, 12(9), 887-898.
- Costa, P.T., Jr. Mc Crae, R.R. (1992). Replay to Eysenck. *Personality and Individual Differences*. 13, 861-865.
- Costa, P.T., Jr. Mc Crae, R.R. (1998). Trait theories of personality. In D.F. Barone, M. Hersen & V.B. Van Hasselt (Eds). *Advanced Personality*. New York: Plenum .pp:103-121.
- Endler, N.S., Kocovski, N.L. (2001) . State and trait anxiety revisited. *Journal of Anxiety Disorders*, 15 pp. 231-245.
- Goldberg, L. R., Johnson, J. A., Eber, H. W., Hogan, R., Ashton, M. C., Cloninger, C. R., & Gough, H. G. (2006). The international personality item pool and the future of public-domain personality measures. *Journal of Research in Personality*, 40(1), 84–96. doi:10.1016/j.jrp.2005.08.007
- Hancock, D.R. (2001). effects of test anxiety and evaluative threat or students, achievement and Motivation, *Journal of Educational Research*, Volume 21, Issue 1, pp. 284-290.

- Horvath,A., Montana,M .,Lanquart,J .P., Hubain,P ., Szűcs,A ., Linkowski,P ., Loas L .(2016). Effects of state and trait anxiety on sleep structure: A polysomnographic study in 1083 subjects..psychiatry research. Author's Accepted Manuscript.
- Joyce. E. B. & Meredith. A. V. (2007).personality and emotional performance: Extra version, Neuroticism, and self – monitoring. Journal of occupational Health psychology. volume 12, issue 2, 177 – 192.
- Mc Crae, R.R & .Costa, P.T.Jr. (1989) .Rotation to maximize the constructor validity of factors in the NEO Personality Inventory. Multivariate Behavioral Research.24, 107-127.
- [McCrae](#), R. R. , [Costa](#), P. T.(1997) Conceptions and Correlates of Openness to Experience. Psychology,p 825-847.
- Macnee CL, Mccabe S, Editors.(2006). Understanding nursing research: reading and using research in evidence-based practice. 2nd ed. North American: Lippincott Williams & Wilkins. p.448.
- Onwuegbuzie, A. J. (2004). Academic procrastination and statistics anxiety. Assessment & Evaluation in Higher Education, 29(1), 1–19. doi:10.1080/0260293042000160384
- Peter Chew,k.H & DillonD,B.(2014), Statistics anxiety and the Big Five personality factors. Social and Behavioral Sciences 112 ,1177 – 1186
- Spielberger, C. D. (1989). State-Trait Anxiety Inventory: Bibliography 2nd ed.). Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.
- Sadock BJ, Sadock VA.(2007). Editors. Kaplan and Sadock's synopsis of psychiatry. Behavioral sciences/clinical psychiatry. 10th ed. North American: Lippincott Williams & Wilkinsp.1472